

Ochranné nápoje a kategorie prací

Pozor, máme sice nárok na ochranné nápoje, ale množství záleží na tom, do jaké kategorie je zařazena naše práce a kolik vypočítáme za směnu - jak to tedy je?

Víte vůbec do jaké kategorie je vaše práce zařazena?

Přečtěte si tento článek – vše vám objasní!!!

Vážení kolegové, protože se znovu množí dotazy jak je to s vydáváním ochranných nápojů v souvislosti s novelou nařízení vlády č. 361/2007, která byla provedena nařízením vlády č. 68/2010 Sb., tak zveřejňujeme článek, který vám vše důležité objasní.

Pokud chcete celé znění nařízení vlády, tak na níže uvedené adrese jej najdete. Zadáním této adresy se dostanete na portál veřejné správy, kde jsou aktuální a pouze platné zákony a nařízení. Do vyhledavače pouze zadáte číslo zákona, nebo nařízení a on se Vám celý zobrazí.

<http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/715/s.155/699/place>

Změnily se podmínky vydávání , když 1. května 2010 nabyla účinnosti novela nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci provedená nařízením vlády č. 68/2010 Sb.?

Podmínky se samozřejmě změnilo, ale jenom trochu – zákonodárce úpravou sledoval zjednodušení podmínek prokazování nároku na ochranný nápoj, což se mu ale podařilo jen z části.

Nařízení vlády, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, je prováděcím právním předpisem podle § 21 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb., zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a k provedení zákoníku práce. Pokud tedy budeme chtít vydávat ochranné nápoje přesně podle zákona, musíme znát a respektovat příslušné pasáže zákoníku práce a i již výše jmenovaná nařízení vlády

Při přidělování ochranného nápoje při práci v chladu problém není. U zátěže chladem je zjišťování jednodušší v tom, že stačí pouhé měření aktuální teploty, a to buď na uzavřeném pracovišti, například v budově, ale také v kabině řidiče nebo měření venkovní teploty, jde-li o práce na venkovním pracovišti, neboť jednotícím hygienickým limitem je teplota t_a 4 °C. Její překročení pak avizuje, že vznikl nárok na ochranný nápoj, který je na rozdíl od nárokového množství při tepelné zátěži jednotný, a to ½ litru teplého nápoje za osmihodinovou směnu.

Horší situace je při přidělování ochranného nápoje při vysokých teplotách, kdy zátěž teplem nemá jednotný limit, neboť je posuzována v závislosti na energetickém výdeji, který zaměstnanec při dané práci vynakládá a ztráta tekutin je proto diferencovaná. S ohledem na kolísání venkovní teploty, zejména v letním období roku, se ukazuje jako obtížné ze strany zaměstnavatele určit jen na základě hodnocení rizika, zda na daném pracovišti může docházet k překročení tepelné zátěže vlivem slunečního záření a je tedy nezbytné zjistit jeho okamžitou úroveň komplexním měřením.

Nová právní úprava vychází z toho, že je nutné bezprostředně určit, zda v probíhající pracovní směně dochází k překročení hraniční hodnoty tepla a je možné přistoupit k okamžitému poskytování ochranného nápoje, neboť ztráta tekutin překročila hygienický limit 1,25 l za osmihodinovou směnu. Proto mimo navržených teplot na pracovišti pro daný druh práce podle třídy práce se zároveň pro zjednodušení přidává definovaná ztráta tekutin v příloze č. 1 části A tabulce č. 1, z níž pak může zaměstnavatel vycházet při určení přesného množství náhrady ztráty tekutin, která činí 70 % z dané ztráty. Tento princip platí obecně pro všechny druhy práce zařazené do třídy I až V.

Ztráty tekutin jsou odstupňované a standardně odpovídají druhu práce s odpovídajícím energetickým výdejem, u níž pak zaměstnavatel následně podle přílohy č. 1 části B tabulek 1a až 2c určuje dobu trvání směny a dobu trvání jednotlivého výkonu práce tzv. dlouhodobě a krátkodobě únosnou dobu práce.

V příloze č. I se v tabulce č. 1 se doplňuje další kolonka pro ztráty tekutin za osmihodinovou směnu. Pro praxi je důležité, že se zařazují zpět do třídy práce IIb profesionální řidiči vybraných vozidel a doplňuje práce řidiče spojená s nakládkou a vykládkou zboží. Do třídy IIa i IIb se zařazuje obsluha některých drážních vozidel, o jejímž správném zařazení bude rozhodovat až zaměstnavatel.

Platí zásada, že povinnost poskytnout ochranný nápoj počíná u prací při nichž je energetický výdej vyšší než 106 W.m² a teplota přesahuje 26 stupňů. Např. se jedná o ruční svařování, soustružení, strojové vrtání, práci dělníka v ocelárně, valciře hutních materiálů, tažení nebo tlačení lehkých vozíků, obecně pracovníci v horkých provozech.

Dále se ochranný nápoj poskytuje:

- je-li měřením doloženo, že při dané práci dochází u pracovníka ke ztrátě tekutin potem a dýcháním vyšší než 1,25 litru,
- při trvalé práci v zátěži teplem zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví do kategorie čtvrté,
- při trvalé práci na venkovním pracovišti, pokud je na základě monitorování teploty venkovního vzduchu předpoklad, že teplota venkovního vzduchu, měřená na pracovišti zastíněným teploměrem v průběhu osmihodinové směny jednorázově, přesáhne hodnotu 26 – 28 stupňů

V následující části pro vás přetiskujeme tabulky, z nichž je zřejmé, kterým pracovníkům, podle zařazení do kategorií a za jaké teploty je vydáván ochranný nápoj. V této tabulce si také můžete vyhledat, do jaké kategorie je vaše práce zařazena.

Příloha 1 nařízení vlády č.361/2007 - Třídy práce a hodnoty související s rizikovými faktory, které jsou důsledkem nepříznivých mikroklimatických podmínek

Část A - Přípustné hodnoty a hodnocení zátěže teplem

Třídy práce podle celkového průměrného energetického výdeje (M) vyjádřené v brutto hodnotách a ztráta tekutin za osmihodinovou směnu

Tabulka č. 1:

Třída práce		energetický výdej
Ztráta tekutin v litrech		
I 0,90	Práce vsedě s minimální celotělovou pohybovou aktivitou, kancelářské administrativní práce, kontrolní činnost v dozornách a velínech, psaní na stroji, práce s PC, laboratorní práce, sestavování nebo třídění drobných lehkých předmětů,	80
IIa 1,00	Práce převážně vsedě spojená s lehkou manuální prací rukou a paží, řízení osobního vozidla, a některých drážních vozidel, přesouvání lehkých břemen nebo překonávání malých odporů, automatizované strojní opracovávání a montáž malých lehkých dílců, kusová práce nástrojářů a mechaniků, práce pokladní.	81 až 105
IIb 1,4	Práce spojená s řízením nákladního vozidla, traktoru, autobusu, trolejbusu, tramvaje a některých drážních vozidel a práce řidičů spojená s vykládkou a nakládkou. Převažující práce vstoje s trvalým zapojením obou rukou,	106 až 130

paží a nohou - dělnice v potravinářské výrobě,
mechanici, prodavači, lakýrníci dělníci
v ocelárně, valčíři hutních materiálů,
strojní opracování a montáž středně
těžkých dílců, práce na ručním lisu.,
svařování, soustružení, strojové vrtání,
tažení nebo tlačení lehkých vozíků, práce
vstoje s trvalým zapojením obou rukou, paží a
nohou spojená s přenášením břemen do 10 kg.

IIIa 2,2 Práce vstoje s trvalým zapojením obou horních končetin občas v předklonu nebo vkleče, chůze - údržba strojů, mechanici, obsluha koksové baterie, práce ve stavebnictví - ukládání panelů na stavbách pomocí mechanizace, skladníci s občasným přenášením břemen do 15 kg, řezníci na jatkách, zpracování masa, pekaři, malíři pokojů, operátoři poloautomatických strojů, montážní práce na montážních linkách v automobilovém průmyslu, výroba kabeláže pro automobily, obsluha válcovacích tratí v kovoprůmyslu, hutní údržba, průmyslové žehlení prádla, čištění oken, ruční úklid velkých ploch, strojní výroba v dřevozpracujícím průmyslu.

131 až 160

IIIb 2,6 Práce vstoje s trvalým zapojením obou horních končetin, trupu, chůze, práce ve stavebnictví při tradiční výstavbě, čištění menších odlitek sbíječkou a broušením, příprava forem na 15 až 50 kg odlitky, foukači skla při výrobě velkých kusů, obsluha gumárenských lisů, práce na lisu v kovárnách, chůze po zvlněném terénu bez zátěže, zahradnické práce a práce v zemědělství.

161 až 200

IVa 3* Práce spojená s rozsáhlou činností svalstva trupu, horních i dolních končetin - práce ve stavebnictví, práce s lopatou ve vzpřímené poloze, přenášení břemen o váze 25 kg, práce se sbíječkou, práce v lesnictví s jednomužnou motorovou pilou, svoz dřeva, práce v dole - chůze po rovině a v úklonu do 15 st., práce ve slévárnách, čištění a broušení velkých odlitek, příprava forem pro velké odlitky, strojní kování menších kusů, plnění tlakových nádob plyny.

201 až 250

IVb 3* Práce spojené s rozsáhlou a intenzivní činností svalstva trupu, horních i dolních končetin - práce na pracovištích hlubinných dolů - ražba, těžba, doprava, práce v lomech, práce v zemědělství s vysokým podílem ruční práce, strojní kování větších kusů.

251 až 300

V 3* Práce spojené s rozsáhlou a velmi intenzivní činností svalstva trupu, horních i dolních končetin - transport těžkých břemen např. pytlů s cementem, výkopové práce, práce sekerou při těžbě dřeva, chůze v úklonu 15 až 30 st., ruční kování velkých kusů, práce na pracovištích hlubinných dolů s ruční ražbou v nízkých profilech důlních děl.

301 a více

Vysvětlivka k tabulce č. 1:

Práce neuvedené v tabulce se zařazují s ohledem na druh práce obdobného charakteru.

* Ztráta tekutin třídy IVa až V zůstává konstantní a není ovlivněna energetickým výdejem.

Požadavky na teplotu vzduchu t a pro účely poskytování ochranného nápoje při zátěži teplem podle třídy práce a energetického výdeje
Tabulka č. 2

Teplota vzduchu t Max při vlhkosti vzduchu do 70 % Rh a rychlosti proudění vzduchu v do 1 m.s⁻¹

Třída práce	M	t
I	≤ 80	34
IIa	81 až 105	34
IIb	106 až 130	26
IIIa	131 až 160	24
IIIb	161 až 200	24
IVa	201 až 250	24
IVb	250 až 300	24
V	301 a více	24

Zpracoval ing. Jaromír Šedivec – zdroj BOZP-info